

Beskrivning av Industrigruppen JAS AB enskilda arkiv.

Bakgrund

JAS 39 Gripen är ett av Sveriges största industriprojekt någonsin. Projektet påbörjades 1979. Syftet var att förse det svenska flygvapnet med ett enhetsflygplan som ersättning för de äldre Viggen och Draken flygplanen i tjänst i slutet av 1970-talet.

Industrigruppen JAS AB (IG JAS AB) bildades formellt i augusti 1980 genom att fyra svenska industribolag gick samman och formade ett nytt bolag. De fyra bolagen var Saab-Scania, Volvo Flygmotor, L M Ericsson och SRA. I oktober 1980 tillkom det statliga företaget FFV som femte medlem i IG JAS AB med huvudansvar för underhållsfrågor. Företagen har vardera haft 20 % av aktiekapitalet. Respektive företags ägarandel har varit kopplad till företagets andel av leveransvärdet till kunden. I genomsnitt över projektets förlopp har denna uppdelning varit följande: Saab 64 %, Volvo 14 %, LME 11 %, SRA 6 % och FFV 3 %.

IG JAS AB har haft till uppgift att hålla samman Gripenprojektet vad avser leveranserna till det svenska flygvapnet. Gripenprojektets totala ekonomi har administrerats via IG JAS AB. Verksamheten har bedrivits med en styrelse, verkställande utskott och huvudprojekt-ledning samt ett omfattande samarbete mellan företagen på arbetsgrupp-nivå. Ett projektkontor på sex personer från de olika bolagen har administrerat verksamheten. IG JAS AB arkiv omfattar alla protokoll och korrespondens mellan företagen.

IG JAS AB har också haft ett i försvarsupphandlingar unikt och omfattande samarbete med den beställande kunden Försvarets Materielverk (FMV). Även detta samarbete med offerthandlingar, avtal, rapporter och mötesprotokoll ingår i IG JAS AB arkiv. Gripenprojektets rapportering, kvartalsvis och vid särskilda värderingstillfällen, från industrin till FMV är också unikt i svenskt näringsliv. Detta material ingår också i arkivet.

Gripenprojektet påbörjades formellt med det s.k. Grundavtalet 30 juni 1982. Grundavtalet omfattade utveckling av Gripensystemet och produktion av 30 serieflygplan av ensits typ, 39A (Delserie 1).

Nästa större avtalstillfälle 1992 omfattade 110 serieflygplan (Delserie 2) och utveckling av en tvåsitsig version, 39B. 14 av flygplanen i delserie 2 byggdes om till 39B.

1997 träffades ett avtal om vidareutveckling av den första versionen, 39A och 39B, till en uppgraderad version, 39C (ensits) och 39D (tvåsits). Samtidigt kompletterades serieproduktionen med delserie 3 som omfattade 64 flygplan, 50 ensits och 14 tvåsits.

Serieleveranser av flygplanen pågick mellan 1993 och 2008. Leveransen av det sista serieflygplanet skedde i november 2008. Totalt har 5 provflygplan och 204 serieflygplan levererats från IG JAS till FMV.

IG JAS AB har (år 2012) åtagande kvar mot FMV efter den sista flygplanleveransen år 2008 av mindre omfattning ytterligare några år. När dessa åtaganden är slutförda kommer IG JAS AB att avslutas. De sista årens dokumentation kommer att årsvis tillföras Krigsarkivet (KRA).

En mer detaljerad bild av Gripenprojektets tillkomst finns beskriven i den s.k. Gripenkrönikan som upprättades av Saab i projektets slutskede. Gripenkrönikan, som är en öppen handling, finns i sin helhet (961 sidor) i arkivet. Materialet finns också på en CD-skiva i pdf-format.

Arkivets omfattning

IG JAS arkiv omfattar cirka ⁷⁰~~100~~ hyllmeter pappersdokument och ett manuellt fört registersystem för åren 1980 – 1987. Från 1988 och framåt är registersystemet digitalt. I arkivet finns endast enstaka foton och inget videomaterial. Denna typ av dokument har arkiverats hos respektive företag, främst Saab.

I IG JAS arkiv hos KRA finns idag fortfarande en stor mängd ännu hemligklassificerade handlingar. Med tiden kommer sekretessen att hävas för samtliga handlingar. Detta sker normalt efter 50 år. Sekretessen har olika nivåer och möjligheten för en besökare att få sekretessbelagda handlingar utlämnade styrs av ett avtal mellan KRA och IG JAS AB (eller annat företag när IG JAS AB har lagts ned). Ett stort antal handlingar har hemligklassifikation från FMV och för dessa avgör FMV möjligheten för besökare i arkivet att få dessa utlämnade.

Arkivet innehåller i stort följande:

Material t o m 2005 är för närvarande tillfört arkivet. Resterande material kommer successivt att tillföras arkivet fram till dess IG JAS läggs ned (preliminärt 2013 eller 2014)

Större avtal

GRUNDAVTALET

Fpl JAS 39. Avtal mellan FMV och IG JAS, FMV-F:K H 82013-81-010-10-001 av 1982-06-30

DS2-AVTALET

Fpl JAS 39. Avtal för delserie 2, FMV H82500-91-008-52-001 av 1992-06-26

DS2 STÖDSYSTEM-AVTALET

Fpl JAS 39. Avtal för stödsystem till delserie 2, FMV H85320-91-328-18-001 av 1992-06-26

PP12-AVTALET

Avtal mellan FMV och IG JAS avseende moderniserad presentationsprocessor, PP12, för fpl JAS 39, FMV H82450-91-487-73-001 av 1992-11-25

SA11-AVTALET

Avtal mellan FMV och IG JAS avseende modifierat styrsystem SA11 för fpl JAS 39, H82450-92-039-05-001 av 1993-04-01

39B-AVTALET

Avtal om utveckling av flp JAS 39B, H82500-91-139-05-001 av 1994-02-25

VU-AVTALET

Avtal om vidareutveckling av fpl JAS 39, 41828-LB81423 av 1997-06-26

RM12

Vidmakthållande av motor RM12, 44601-LB72428 av 1996-12-20

APESS-AVTALET

Ny alternativ APSS (Hjälpkraftsgenerator) 38784-LB76676 av 1997-06-06

DS3-AVTALET

Fpl JAS 39. Avtal för delserie 3, H 41830-LB 82487 av 1997-06-26

Samarbetsavtal 1982 mm

Samarbetsavtal. Tillägg avseende Spaningskapsel 1991

Preliminär överenskommelse DS3 1996-09-03

Produktstödsavtal 1996-12-20

Internavtal 1996 och 1997

Underhållsresursavtal 1997-03-05 och 2002-09-26

Företagsnamn använda inom IG JAS AB under tiden 1980-2012

Företagsnamn 1982 samt ändringar därefter

SAAB AB

Volvo Flygmotor

LM Ericsson

Svenska radio AB

FFV

VFA

LME

SRA

CA

VAC

EMW

ERE

AT

ESB

2012 års beteckning

SAAB

VAC

EDS/Göteborg

EDS/Järfälla

S&S

VAC = Volvo Aero Corporation

EDS = Electronic Defence Systems

S&S = Support & Services